

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z historii w klasie VII w Szkole Podstawowej nr 1 im. Św. Królowej Jadwigi w Lipnicy Wielkiej.

Temat lekcji	Materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej. Uczeń:	Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń:	Ocena dobra Uczeń:	Ocena bardzo dobra Uczeń:	Ocena celująca Uczeń:
Rozdział I: Europa po kongresie wiedeńskim							
1. Kongres wiedeński	<ul style="list-style-type: none"> - okoliczności zwołania kongresu wiedeńskiego - uczestnicy kongresu wiedeńskiego i ich rola w podejmowaniu decyzji - „sto dni” Napoleona, jego klęska pod Waterloo i ostateczny upadek cesarza Francuzów - postanowienia kongresu wiedeńskiego - zmiany ustrojowe i terytorialne - Święte Przymierze - jego cele i uczestnicy - znaczenie terminów: <i>restauracja</i>, <i>legitymizm</i>, <i>równowaga europejska</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia decyzje kongresu wiedeńskiego w odniesieniu do Europy, w tym do ziem polskich (XIX.1) 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>restauracja</i>, <i>legitymizm</i>, <i>równowaga europejska</i>; - zna daty obrad kongresu wiedeńskiego (1814-1815); - wskazuje na mapie państwa decydujące na kongresie wiedeńskim; - podaje przyczyny zwołania kongresu wiedeńskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: abdykacja, Święte Przymierze; - zna daty: bitwy pod Waterloo (18 VI 1815), podpisania aktu Świętego Przymierza (IX 1815); - prezentuje główne założenia ładu wiedeńskiego; - przedstawia decyzje kongresu dotyczące ziem polskich. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu Związek Niemiecki; - zna datę „stu dni” Napoleona (III-VI 1815); - identyfikuje postać Aleksandra I; - przedstawia i wskazuje na mapie zmiany terytorialne w Europie po kongresie wiedeńskim. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu „sto dni”; - identyfikuje postacie: Franciszka I, Fryderyka Wilhelma III, Aleksandra I; - omawia przebieg „stu dni” Napoleona; - ocenia zasady, na których podstawie stworzono ład wiedeński; - przedstawia działalność Świętego Przymierza. 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia postawę Napoleona i Francuzów w okresie jego powrotu do kraju; - ocenia zasady, w oparciu o które stworzono ład wiedeński; - ocenia działalność Świętego Przymierza; - wyjaśnia, dlaczego Turcja nie przystąpiła do Świętego Przymierza.
2. Rewolucja przemysłowa	<ul style="list-style-type: none"> - przyczyny rewolucji 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje najważniejsze 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rewolucja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: 	<ul style="list-style-type: none"> - zna daty: skonstruowania 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia okoliczności narodzin

a	<p>przemysłowej</p> <ul style="list-style-type: none"> - uwarunkowania i kierunki rozwoju przemysłu w Europie - pierwsze wielkie ośrodki przemysłowe w Europie - rozwój transportu - skutki gospodarcze rewolucji przemysłowej - wynalazki XIX w. - elektryczność i początki telekomunikacji - znaczenie terminów: <i>fabryka, industrializacja, urbanizacja, kapitaliści, kapitalizm</i> - postacie historyczne: James Watt, Michael Faraday, Samuel Morse 	<p>przejawy rewolucji przemysłowej (wynalazki i ich zastosowania, obszary uprzemysłowienia, zmiany struktury społecznej i warunków życia) (XIX.2)</p>	<p><i>przemysłowa, maszyna parowa, manufaktura;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - zna datę udoskonalenia maszyny parowej (1763); - identyfikuje postać Jamesa Watta; - wymienia przyczyny rewolucji przemysłowej. 	<p>industrializacja, urbanizacja, kapitalizm;</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Samuela Morse'a; - wymienia gałęzie przemysłu, które rozwinęły się dzięki zastosowaniu maszyny parowej; - omawia wpływ zastosowania maszyny parowej na rozwój komunikacji. 	<p>telegrafu (1837);</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postać Michaela Faradaya jako konstruktora silnika elektrycznego; - zna zasady kapitalizmu; - wskazuje na mapie państwa, na których terenie rozwinęły się w XIX w. najważniejsze zagłębia przemysłowe Europy; - przedstawia konsekwencje zastosowania maszyny parowej dla rozwoju przemysłu. 	<p>cywilizacja przemysłowa, metropolia;</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia gospodarcze i społeczne skutki industrializacji; - wyjaśnia znaczenie wynaleźienia elektryczności dla rozwoju przemysłu i komunikacji; - opisuje sposób działania maszyny parowej. 	<p>przemysłu w XIX w.;</p> <ul style="list-style-type: none"> - ocenia gospodarcze i społeczne skutki rozwoju przemysłu w XIX w.
3. Nowe idee polityczne	<ul style="list-style-type: none"> - nowe ideologie: liberalizm, konserwatyzm, socjalizm i komunizm - teoretycy nowych ideologii 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia narodziny i pierwsze lata istnienia nowoczesnych ruchów politycznych 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ideologia, proletariat, strajk, fabrykanci;</i> - wymienia ideologie społeczno- polityczne 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>liberalizm, konserwatyzm, socjalizm, komunizm, związek</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Henriego de Saint-Simona, Roberta Owena, Fryderyka Engelsa; - przedstawia 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: wolna konkurencja, liberalizm ekonomiczny, 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia wpływ nowych ideologii na życie społeczne i polityczne w pierwszej połowie XIX w.;

	<ul style="list-style-type: none"> - aspekty gospodarcze i społeczno-polityczne nowych ideologii - narodziny ruchu robotniczego - związki zawodowe - znaczenie terminów: <i>ideologia, wolna konkurencja, strajk, związek zawodowy</i> - postacie historyczne: Adam Smith, Edmund Burke, Robert Owen, Karol Marks 	(socjalizm, ruch ludowy, ruch narodowy) (XXIV.4)	w XIX wieku.	<p>zawodowy;</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Edmunda Burke'a, Karola Marksa, Adama Smitha; - charakteryzuje założenia liberalizmu, konserwatyzmu, socjalizmu i komunizmu. 	<p>warunki pracy dzieci w XIX wiecznych fabrykach;</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia okoliczności narodzin liberalizmu, konserwatyzmu i ruchu robotniczego. 	<p><i>manifest komunistyczny;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - zna datę wydania <i>Manifestu komunistycznego</i> (1848); - wyjaśnia różnice między socjalistami i komunistami; - wyjaśnia rolę związków zawodowych w rozwoju ruchu robotniczego. 	
4. Przeciwno Świątemu Przymierzu	<ul style="list-style-type: none"> - powstanie dekabrystów w Rosji - rewolucja lipcowa we Francji - przyczyny Wiosny Ludów - przebieg i skutki rewolucji lutowej we Francji - Wiosna Ludów w Europie na przykładzie Prus, Austrii, Węgier i Włoch - wojna krymska - przyczyny, przebieg i 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia wydarzenia związane z walką z porządkiem wiedeńskim, charakteryzuje przebieg Wiosny Ludów w Europie (XXI.1) 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Wiosna Ludów, uwłaszczenie;</i> - zna datę Wiosny Ludów (1848-1849); - wskazuje na mapie państwa, w których wybuchła Wiosna Ludów; - wymienia przyczyny Wiosny Ludów. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu <i>burżuazja;</i> - zna datę wybuchu Wiosny Ludów we Francji (II 1848); - identyfikuje postać Ludwika Napoleona Bonapartego; - przedstawia przyczyny Wiosny Ludów; - przedstawia cele, 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja lipcowa, rewolucja lutowa, dekabryści; - zna daty: dekabrystów (XII 1825), wojny krymskiej (1853-1856); - identyfikuje postacie: Mikołaja I; Aleksandra II; 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na mapie państwa zaangażowane w wojnę krymską; - opisuje przebieg Wiosny Ludów we Francji, Prusach, Austrii, na Węgrzech i w państwach włoskich; - wymienia przyczyny i skutki 	<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Karola X, Ludwika Filipa, Lajosa Kossutha; - ocenia znaczenie Wiosny Ludów dla państw i narodów europejskich.

	<p>skutki</p> <ul style="list-style-type: none"> - znaczenie terminów: <i>uwłaszczenie chłopów</i> - postacie historyczne: Ludwik Napoleona Bonaparte 			<p>przebieg i skutki powstania dekabrystów;</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia skutki Wiosny Ludów w Europie. 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na mapie państwa, w których w latach 1815-1847 wybuchły rewolucje i powstania; - omawia przyczyny, przebieg i skutki rewolucji lipcowej we Francji; - przedstawia skutki Wiosny Ludów we Francji, Prusach, Austrii, na Węgrzech i w państwach włoskich. 	wojny krymskiej.	
Rozdział II: Ziemie polskie po kongresie wiedeńskim							
1. Po upadku Księstwa Warszawskiego	<ul style="list-style-type: none"> - podział ziem polskich po kongresie wiedeńskim - podstawowe zasady ustrojowe w Królestwie Polskim, Wielkim Księstwie Poznańskim i Rzeczypospolitej Krakowskiej - sytuacja społeczno-gospodarcza Polaków 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na mapie podział polityczny ziem polskich po kongresie wiedeńskim (XX.1) - charakteryzuje okres konstytucyjny Królestwa Polskiego - ustrój, osiągnięcia w gospodarce, kulturze i edukacji 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu <i>uwłaszczenie</i>; - zna datę powstania Królestwa Polskiego, Wielkiego Księstwa Poznańskiego i Wolnego Miasta Krakowa (1815); - wymienia ustalenia kongresu 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>autonomia, Galicja, unia personalna</i>; - charakteryzuje ustrój Królestwa Polskiego; - wymienia organy władzy określone w konstytucji 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: namiestnik, protektorat; - identyfikuje postacie: Aleksandra I, Wielkiego księcia Konstantego; 	<ul style="list-style-type: none"> - zna daty: nadania wolności osobistej chłopom w zaborze pruskim (1807), zniesienia pańszczyzny w zaborze austriackim (1848); - wskazuje na mapie najważniejsze 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia skutki reformy uwłaszczeniowej w zaborze pruskim; - ocenia rozwój gospodarczy Królestwa Polskiego; - wymienia wady i zalety ustroju Królestwa Polskiego.

	<p>w zaborach pruskim, austriackim i w Królestwie Polskim</p> <ul style="list-style-type: none"> - reformy Franciszka Ksawerego Druckiego-Lubeckiego w Królestwie Polskim - reformy uwłaszczeniowe w zaborze pruskim i austriackim - znaczenie terminu: <i>autonomia</i>, <i>protektorat</i> - znaczenie terminu: <i>ziemie zabrane</i> 	<p>(XX.2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia położenie Polaków w zaborach pruskim i austriackim, na obszarze ziem zabranych oraz w Rzeczypospolitej Krakowskiej (XX.4) 	<p>wiedeńskiego w sprawie ziem polskich.</p>	<p>Królestwa Polskiego;</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia reformy Franciszka Ksawerego Druckiego-Lubeckiego; - wymienia ośrodki przemysłowe w Królestwie Polskim; - wskazuje na mapie podział ziem polskich po kongresie wiedeńskim. 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje ustrój Wielkiego Księstwa Poznańskiego; - opisuje ustrój Rzeczypospolitej Krakowskiej; - charakteryzuje rozwój gospodarczy zaboru pruskiego i zaboru austriackiego oraz Królestwa Polskiego; - omawia proces uwłaszczania chłopów w zaborze pruskim i austriackim. 	<p>okręgi przemysłowe w Królestwie Polskim;</p> <ul style="list-style-type: none"> - porównuje sytuację gospodarczą ziem polskich pod zaborami. 	
2. Powstanie listopadowe	<ul style="list-style-type: none"> - działalność opozycyjna i spiskowa (Towarzystwo Filomatów, Towarzystwo Filaretów, Towarzystwo Patriotyczne, Sprzysiężenie Podchorążych) 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia przyczyny wybuchu powstania listopadowego, charakter zmagania i następstwa powstania dla Polaków w różnych zaborach (XX.3) 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu <i>noc listopadowa</i>; - zna daty: wybuchu powstania listopadowego (29/30 XI 1830); - identyfikuje postać Piotra Wysockiego; 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>cenzura</i>, <i>kaliszanie</i>, <i>konspiracja</i>, <i>dyktator</i>; - identyfikuje postacie: Aleksandra I, Józefa Chłopickiego, Mikołaja I, Waleriana 	<ul style="list-style-type: none"> - zna daty: bitwy pod Olszynką Grochowską (II 1831), wojny polsko-rosyjskiej (II-X 1831), bitwy pod Ostrołęką (V 1831), bitwy o Warszawę (6-7 IX 1831); 	<ul style="list-style-type: none"> - zna daty: bitwy pod Stoczkiem (II 1831), bitew pod Wawrem i Dębem Wielkim (III 1831), bitew pod Iganiami i Boremlem (IV 1831); 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia różnice pomiędzy opozycją legalną i nielegalną w Królestwie Polskim; - ocenia stosunek władz carskich do opozycji legalnej i nielegalnej; - ocenia, czy powstanie

	<ul style="list-style-type: none"> - znaczenie terminów: <i>cenzura, konspiracja, kalizanie</i> - przyczyny wybuchu powstania listopadowego - przebieg powstania i charakterystyka władz powstańczych - wojna polsko-rosyjska - wielkie bitwy powstania listopadowego - walki powstańcze poza Królestwem Polskim - przyczyny klęski powstania listopadowego - znaczenie terminów: <i>noc listopadowa, detronizacja, dyktator</i> - postacie historyczne: Piotr Wysocki, Emilia Plater, Józef Sowiński, car Mikołaj I 		<ul style="list-style-type: none"> - wymienia przyczyny powstania listopadowego. 	<ul style="list-style-type: none"> Łukasińskiego; - wymienia przykłady organizacji spiskowych i ich cele; - wymieni miejsca najważniejszych bitew powstania listopadowego; - omawia przyczyny klęski powstania listopadowego. 	<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Ignacego Prądzyńskiego, Emilii Plater; - wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew powstania listopadowego; - wyjaśnia, jakie znaczenie dla powstania listopadowego miała detronizacja cara Mikołaja I; - opisuje przebieg nocy listopadowej - charakteryzuje poczynania władz powstańczych do wybuchu wojny polsko-rosyjskiej; 	<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Józefa Sowińskiego, Jana Skrzyneckiego, Jana Krukowieckiego, Tomasza Zana; - wyjaśnia, jaką rolę w życiu Królestwa Polskiego pełnił wielki książę Konstanty; - opisuje przebieg wojny polsko-rosyjskiej; - przedstawia okoliczności powstania opozycji legalnej i cele jej działalności; - opisuje okoliczności powstania organizacji spiskowych; - przedstawia przebieg walk powstańczych poza Królestwem 	<ul style="list-style-type: none"> listopadowe miało szanse powodzenia.
--	---	--	---	---	--	--	--

						Polskim.	
3. Polacy po powstaniu listopadowym	<ul style="list-style-type: none"> - rozmiary i znaczenie Wielkiej Emigracji - stronnictwa polityczne polskiej emigracji i ich programy polityczno-społeczne (Komitet Narodowy Polski, Towarzystwo Demokratyczne Polskie, Hôtel Lambert, Gromady Ludu Polskiego) - skutki powstania listopadowego w Królestwie Polskim i na ziemiach zabranych - represje - popowstaniowe zmiany ustrojowe w Królestwie Polskim - początki rusyfikacji - represje w zaborze pruskim - działalność spiskowa po powstaniu listopadowym - znaczenie terminów: <i>Statut organiczny, kontrybucja, Kościół</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje główne nurty oraz postacie Wielkiej Emigracji [...] (XX.5) - przedstawia przyczyny wybuchu powstania listopadowego, charakter zmagania i następstwa powstania dla Polaków w różnych zaborach (XX.3) - charakteryzuje [...] ruch spiskowy w kraju (XX.5); - omawia przyczyny i skutki powstania krakowskiego [...] (XXI.2) 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rusyfikacja, Wielka Emigracja</i>; - identyfikuje postacie: Fryderyka Chopina, Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego; - wymienia przyczyny Wielkiej Emigracji; - wymienia główne kraje, do których emigrowali Polacy po upadku powstania listopadowego; - wymienia główne obozy polityczne powstałe na emigracji; - wskazuje przykłady polityki rusyfikacji w Królestwie Polskim po upadku powstania listopadowego. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>zsyłka, represja, emisariusz</i>; - identyfikuje postacie: Zygmunta Krasińskiego, Joachima Lelewela, Adama Jerzego Czartoryskiego; - wymienia formy działalności Polaków na emigracji; - omawia przykłady polityki władz rosyjskich wobec Królestwa Polskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Statut organiczny, kontrybucja</i>; - identyfikuje postacie: Szymona Konarskiego, Piotra Ściegiennego; - zna daty: powstania Towarzystwa Demokratycznego Polskiego (1832) i Hôtelu Lambert (1833); - charakteryzuje program Towarzystwa Demokratycznego Polskiego; - przedstawia poglądy środowisk konserwatywnych z Hôtel Lambert. 	<ul style="list-style-type: none"> - zna daty: powstania Komitetu Narodowego Polskiego (1831), Gromad Ludu Polskiego (1835), wprowadzenia Statutu organicznego (1832); - identyfikuje postacie: Stanisława Worcella, Wiktora Heltmana; - przedstawia program Komitetu Narodowego Polskiego - omawia poglądy Gromad Ludu Polskiego; - omawia represje popowstaniowe w zaborze pruskim; 	<ul style="list-style-type: none"> - zna daty: wprowadzenia rosyjskiego kodeksu karnego w Królestwie Polskim (1847); - opisuje działalność kulturalną Polaków na emigracji; - ocenia politykę władz zaborczych wobec Polaków po upadku powstania listopadowego.

	<p><i>greckokatolicki, rusyfikacja, katorga</i></p> <p>- postacie historyczne: Szymon Konarski, Piotr Ściegienny-</p>						
4. Wiosna Ludów na ziemiach polskich	<p>- próba wzniesienia powstania narodowego w 1846 r. w zaborze pruskim, powstanie krakowskie</p> <p>- rabacja galicyjska i jej następstwa</p> <p>- przebieg i skutki Wiosny Ludów w Wielkopolsce</p> <p>- początki działalności polskich działaczy narodowych na Mazurach i Śląsku</p> <p>- przebieg i skutki Wiosny Ludów w Galicji</p> <p>- znaczenie hasła <i>Za wolność naszą i waszą</i></p> <p>- udział Polaków w europejskiej Wiosnie Ludów</p> <p>- znaczenie terminu <i>rabacja</i></p> <p>- postacie historyczne: Jakub Szela, Edward Dembowski, Ludwik</p>	<p>- omawia przyczyny i skutki [...] Wiosny Ludów na ziemiach polskich (XXI.2)</p>	<p>- wyjaśnia znaczenie terminu <i>uwłaszczenie</i>;</p> <p>- zna datę: wybuchu powstania krakowskiego (21/21 II 1846);</p> <p>- wymienia tereny objęte powstaniem krakowskim;</p> <p>- wskazuje na mapie zabory, w których doszło do wystąpień w 1848 r.</p>	<p>- wyjaśnia znaczenie terminu <i>rabacja galicyjska</i>;</p> <p>- zna datę: powstania wielkopolskiego (IV-V 1848);</p> <p>- identyfikuje postacie: Edwarda Dembowskiego, Jakuba Szeli;</p> <p>- wyjaśnia przyczyny wybuchu Wiosny Ludów na ziemiach polskich pod zabarami;</p> <p>- omawia przebieg i skutki powstania krakowskiego;</p> <p>- omawia przebieg i skutki rabacji galicyjskiej;</p>	<p>- zna datę: likwidacji Rzeczypospolitej Krakowskiej (XI 1846), uwłaszczenia chłopów w Galicji (1848);</p> <p>- identyfikuje postać Ludwika Mierosławskiego ;</p> <p>- opisuje przebieg Wiosny Ludów w Wielkim Księstwie Poznańskim;</p> <p>- omawia przebieg Wiosny Ludów w Galicji;</p>	<p>- zna datę bitwy pod Miłostawiem (IV 1848);</p> <p>- identyfikuje postacie: Józefa Lompy, Emanuela Smołki;</p> <p>- przedstawia przyczyny niepowodzenia powstania krakowskiego;</p> <p>- przedstawia działalność polskich społeczników na Warmii, Mazurach i Śląsku.</p>	<p>- ocenia postawę chłopów galicyjskich wobec szlachty i powstania krakowskiego;</p> <p>- ocenia skutki Wiosny Ludów na ziemiach polskich</p> <p>- ocenia decyzję władz austriackich o uwłaszczeniu chłopów.</p>

	Mierostawski, Józef Lompa, Józef Bem						
5. Kultura polska pod zaborami	<ul style="list-style-type: none"> - kultura polska i oświata w zaborach pruskim, austriackim i w Rzeczypospolitej Krakowskiej - kultura polska po rozbiorach - idee romantyzmu - osiągnięcia kultury polskiej doby romantyzmu - polski mesjanizm - początki badań historii Polski - znaczenie terminów: <i>racjonalizm</i>, <i>romantyzm</i>, <i>mesjanizm</i> - postacie historyczne: Fryderyk Chopin, Adam Mickiewicz, Juliusz Słowacki, Andrzej Towiański, Artur Grottger, Joachim Lelewel 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje główne nurty oraz postacie Wielkiej Emigracji [...] (XX.5) 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu romantyzm; - identyfikuje postacie: Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Fryderyka Chopina; - wymienia poglądy romantyków. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu: <i>racjonalizm</i>, <i>mesjanizm</i>; - identyfikuje postacie: Joachima Lelewela, Adama Jerzego Czartoryskiego; - wymienia przykłady dzieł polskich romantyków; - wymienia przykłady szkół działających w Królestwie Polskim. 	<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postać: Joachima Lelewela, Artura Grottgera; - charakteryzuje warunki, w jakich ukształtował się polski romantyzm; - wyjaśnia, na czym polegał konflikt romantyków z klasykami. 	<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Andrzeja Towiańskiego, Artura Grottgera, Antoniego Malczewskiego; - przedstawia sytuację kultury polskiej po utracie niepodległości. 	<ul style="list-style-type: none"> - zna datę: otwarcia Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie (1817), otwarcia Uniwersytetu Warszawskiego (1816); - ocenia wpływ romantyzmu na niepodległościowe postawy Polaków
Rozdział III: Europa i świat po Wiośnie Ludów							
1. Stany Zjednoczone w XIX wieku	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój terytorialny Stanów Zjednoczonych - rozwój demograficzny, napływ imigrantów, 	<ul style="list-style-type: none"> - prezentuje przyczyny i skutki wojny secesyjnej w Stanach Zjednoczonych 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>secesja</i>, <i>Północ</i>, <i>Południe</i>, <i>dyskryminacja</i>; 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wojna secesyjna</i>, <i>Konfederacja</i>, <i>Unia</i>; 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>taktyka spalonej ziemi</i>, <i>abolicjonizm</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> - zna daty: bitwy pod Gettysburgiem (VII 1863), kapitulacji wojsk Konfederacji (VI 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia znaczenie zniesienia niewolnictwa w Stanach Zjednoczonych.

	<p>osadnictwo i los rdzennych mieszkańców Ameryki Północnej</p> <ul style="list-style-type: none"> - dualizm gospodarczy i polityczny Stanów Zjednoczonych w połowie XIX w. - problem niewolnictwa i ruch abolicjonistyczny - przyczyny i przebieg wojny secesyjnej - skutki wojny domowej - znaczenie terminów: <i>abolicjonizm, secesja, Unia, Konfederacja, dyskryminacja</i> - postać historyczna: Abraham Lincoln 	(XXIII.2)	<ul style="list-style-type: none"> - zna datę wojny secesyjnej (1861-1865); - identyfikuje postać Abrahama Lincolna; - wymienia przyczyny i skutki wojny secesyjnej. 	<ul style="list-style-type: none"> - zna datę wydania dekretu o zniesieniu niewolnictwa (1863); - identyfikuje postacie: Roberta Lee, Ulyssesa Granta; - charakteryzuje sytuację gospodarczą, społeczną i polityczną Północy i Południa; - wymienia skutki wojny secesyjnej. 	<p><i>demokraci, republikanie;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - zna daty: wyboru Abrahama Lincolna na prezydenta USA (1860), secesji Karoliny Południowej (1860), powstania Skonfederowanych Stanów Ameryki (1861); - opisuje przebieg wojny secesyjnej; - wyjaśnia, jakie konsekwencje dla dalszego przebiegu wojny miał dekret o zniesieniu niewolnictwa; - dzieli skutki wojny secesyjnej na: społeczne, polityczne i gospodarcze. 	<p>1865), ataku na Fort Sumter (IV 1861);</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na mapie etapy rozwoju terytorialnego Stanów Zjednoczonych w XIX w.; - porównuje sytuację gospodarczą, społeczną i polityczną Północy i Południa. 	
2. Zjednoczenie Włoch i	- rola Piemontu w procesie jednoczenia Włoch	- opisuje sytuację polityczną w Europie w drugiej	- zna daty: powstania Królestwa Włoch (1861), ogłoszenia powstania II Rzeszy	- wyjaśnia znaczenie terminu <i>wyprawa „tysiąca czerwonych</i>	- zna daty: bitew pod Magentą i Solferino (1859),	- zna daty: wojny Piemontu z Austrią (1859),	- ocenia metody stosowane przez Ottona Bismarcka i

Niemiec	<ul style="list-style-type: none"> - przebieg wojny z Austrią i rola Francji w procesie jednoczenia Włoch - wyprawa „tysiąca czerwonych koszul” - zjednoczenie Włoch i powstanie Królestwa Włoch - koncepcje zjednoczenia Niemiec - rola Prus w procesie jednoczenia Niemiec - polityka Ottona von Bismarcka - wojny Prus z Danią, Austrią i Francją oraz ich znaczenie dla poszerzania wpływów pruskich w Niemczech - proklamacja Cesarstwa Niemieckiego - znaczenie terminów: „czerwone koszule” - postacie historyczne: Wiktor Emanuel II, Giuseppe Garibaldi, Otto von Bismarck, Wilhelm I 	połowie XIX wieku, w tym procesy zjednoczeniowe Włoch i Niemiec (XXIII.1)	<p>Niemieckiej (18 I 1871);</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postać Giuseppe Garibaldi;go; - wymienia, jakie wojny stoczono podczas jednoczenia Niemiec; - wymienia wydarzenia, które doprowadziły do zjednoczenia Włoch. 	<p>koszul”;</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna daty: wojny Prus z Austrią (1866), wojny francusko-pruskiej (1870-1871); - identyfikuje postacie: Wilhelma I, Wiktora Emanuela II, Ottona von Bismarcka; - wyjaśnia, jaką rolę w jednoczeniu Włoch odegrał Giuseppe Garibaldi; - wyjaśnia, jaką rolę w jednoczeniu Niemiec odegrał Otto von Bismarck. 	<p>wojny Prus i Austrii z Danią (1864), bitwy pod Sadową (1866), bitwy pod Sedanem (1870);</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia skutki zjednoczenia Włoch i Niemiec dla Europy; - opisuje przebieg procesu jednoczenia Niemiec; - wyjaśnia, dlaczego Piemont stał się ośrodkiem jednoczenia Włoch; - omawia skutki wojen Prus z Danią i Austrią dla procesu jednoczenia Niemiec; - przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wojny francusko-pruskiej. 	<p>wybuchu powstania w Królestwie Obojga Sycylii (1860), zajęcia Wenecji przez Królestwo Włoch (1866), zajęcia Państwa Kościelnego przez Królestwo Włoskie (1870);</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Henriego Dunant'a; - wskazuje na mapie etapy jednoczenia Włoch i Niemiec. 	Giuseppe Garibaldi w procesie jednoczenia swoich państw.
3.	- przyczyny ekspansji	- wyjaśnia	- wyjaśnia znaczenie	- wyjaśnia znaczenie	- wyjaśnia znaczenie	- wyjaśnia znaczenie	- ocenia politykę

<p>Kolonializm w XIX wieku</p>	<p>kolonialnej w XIX w. – kolonizacja Afryki – polityka kolonialna w Azji – gospodarcza i społeczna rola kolonii w XIX w. – konflikty kolonialne – imperium kolonialne Wielkiej Brytanii – znaczenie terminu <i>kolonializm, wojny burskie</i> – postacie historyczne: królowa Wiktorja</p>	<p>przyczyny, zasięg i następstwa ekspansji kolonialnej państw europejskich w XIX wieku (XXIII.3)</p>	<p>terminu <i>kolonializm, metropolia</i>; – identyfikuje postać królowej Wiktorji; – wymienia państwa, które uczestniczyły w kolonizacji Afryki i Azji.</p>	<p>terminu <i>kompania handlowa</i> – wskazuje państwa, które posiadały najwięcej kolonii; – wymienia przyczyny i skutki ekspansji kolonialnej.</p>	<p>terminów: <i>ekspansja, eksterminacja, Kompania Wschodnioindyjska</i>; – wskazuje na mapie tereny świata, które podlegały kolonizacji pod koniec XIX w.; – wymienia przyczyny konfliktów kolonialnych; – przedstawia skutki ekspansji kolonialnej dla państw europejskich i mieszkańców terenów podbitych; – przedstawia proces kolonizacji Afryki i Azji; – wskazuje przykłady konfliktów kolonialnych.</p>	<p>terminów: <i>powstanie sipajów, wojny opiumowe, wojny burskie, powstanie bokserów</i>; – porównuje proces kolonizacji Afryki i Azji.</p>	<p>mocarstw kolonialnych wobec podbitych ludów i państw.</p>
--------------------------------	--	---	--	---	--	--	--

<p>4. Przemiany polityczno-społeczne w Europie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - demokratyzacja życia politycznego - rozwój ruchu robotniczego - narodziny nurtu socjaldemokratycznego - ideologia anarchistyczna - początki chrześcijańskiej demokracji - rozwój ideologii nacjonalistycznych - wpływ przemian cywilizacyjnych na proces emancypacji kobiet - znaczenie terminów: <i>społeczeństwo industrialne, anarchizm, nacjonalizm, syjonizm, emancypacja, sufrażystki</i> - postać historyczna: papież Leon XIII 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia nowe idee polityczne i zjawiska kulturowe, w tym początki kultury masowej i przemiany obyczajowe (XXIII.4) 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>system republikański, monarchia parlamentarna, demokratyzacja</i>; - wyjaśnia, na czym polegał proces demokratyzacji; - wymienia nowe ruchy polityczne w Europie drugiej połowie XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>socjaldemokracja, chrześcijańska demokracja (chadecja), emancypantki, sufrażystki</i>; - identyfikuje postacie: Karola Marksa, Leona XIII; - wymienia postulaty emancypantek i sufrażystek. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>nacjonalizm, szowinizm, syjonizm</i>; - przedstawia założenia programowe socjalistów; - charakteryzuje założenia programowe chrześcijańskiej demokracji; - przedstawia cele i metody działania anarchistów; - omawia różnice między zwolennikami socjaldemokracji a komunistami; - wyjaśnia, jakie okoliczności wpłynęły na narodziny ruchu emancypacji kobiet. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>solidaryzm społeczny, społeczeństwo industrialne, Międzynarodówka, encyklika</i>; - zna datę ogłoszenia encykliki <i>Rerum novarum</i> (1891); - przedstawia wpływ ideologii nacjonalizmu na kształtowanie się różnych postaw wobec narodu i mniejszości narodowych; - przedstawia okoliczności kształtowania się syjonizmu i jego założenia. 	<ul style="list-style-type: none"> - zna datę ustanowienia 1 maja Świętem Pracy (1889); - porównuje systemy ustrojowe w XIX-wiecznej Europie.
<p>5. Postęp</p>	<ul style="list-style-type: none"> - teoria ewolucji i jej 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia nowe 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia znaczenie

<p>techniczny i kultura przełomu XIX i XX wieku</p>	<p>znaczenie dla rozwoju nauki</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwój nauk przyrodniczych oraz medycyny i higieny w drugiej połowie XIX w. - odkrycia z dziedziny fizyki - promieniotwórczość pierwiastków - rozwój komunikacji i środków transportu - budowa wielkich kanałów morskich i ich znaczenie (Kanał Sueski i Panamski) - nowe nurty w literaturze, malarstwie, muzyce i architekturze drugiej połowy XIX w. (impresjonizm, secesja) - postacie historyczne: Karol Darwin, Maria Skłodowska-Curie, Ludwik Pasteur, bracia Wright, bracia Lumière - narodziny kultury masowej (radio, kino) - upowszechnienie sportu i kultury fizycznej - znaczenie terminów: 	<p>idee polityczne i zjawiska kulturowe, w tym początki kultury masowej i przemiany obyczajowe (XXIII.4)</p>	<p>terminów: <i>teoria ewolucji, promieniowanie X, kultura masowa;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Karola Darwina, Marii Skłodowskiej-Curie; - wymienia odkrycia naukowe, przełomu XIX i XX wieku; - przedstawia cechy charakterystyczne kultury masowej; - wymienia nowe kierunki w sztuce i architekturze. 	<p>terminu <i>pasteryzacja;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - zna datę ogłoszenia teorii ewolucji przez Karola Darwina (1859), - identyfikuje postacie: Karola Darwina, Marii Skłodowskiej-Curie, Ludwika Pasteura, Auguste'a i Louisa Lumière, Claude Moneta, Rudolfa Diesela; - przedstawia założenia teorii ewolucji; - wskazuje wynalazki, które miały wpływ na życie codzienne; - wymienia wynalazki, które miały wpływ na rozwój medycyny i higieny. 	<p>znaczenie terminów: <i>secesja, realizm, impresjonizm, naturalizm, kubizm;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Dmitrija Mendelejewa, Wilhelma Roentgena, Charelsa Dickensa, Pierre'a Curie; - charakteryzuje rozwój komunikacji i transportu; - charakteryzuje nowe kierunki w sztuce i architekturze; - wyjaśnia, czym charakteryzowało się malarstwo impresjonistów; - wyjaśnia, w jaki sposób wynalazki zmieniły życie codzienne w XIX w.; 	<p>znaczenie terminu: <i>historyzm, symbolizm, futuryzm, ekspresjonizm;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - zna datę pierwszych igrzysk olimpijskich (1896); - identyfikuje postacie: Émile'a Zoli, Roberta Kocha, Karla Benza, Gottlieba Daimlera, - wyjaśnia, jakie czynniki miały wpływ na spadek liczby zachorowań i śmiertelności w XIX w.; 	<p>rozpowszechnienia nowych środków transportu;</p> <ul style="list-style-type: none"> - ocenia znaczenie budowy Kanału Sueskiego i Kanału Panamskiego dla rozwoju komunikacji; - wyjaśnia, w jaki sposób podglądy pozytywistów wpłynęły na literaturę i sztukę przełomu XIX i XX w.
---	---	--	--	--	---	--	--

	realizm, naturalizm, impresjonizm, historyzm, secesja					- przedstawia okoliczności upowszechnienia sportu w drugiej połowie XIX w.	
Rozdział IV: Ziemie polskie po Wiośnie Ludów							
1. Powstanie styczniowe	<ul style="list-style-type: none"> - początki idei pracy organicznej na ziemiach polskich - odwilż posewastopolska w Rosji i Królestwie Polskim - manifestacje patriotyczne i „rewolucja moralna” - wzrost aktywności politycznej polskiego społeczeństwa - stronnictwa polityczne w Królestwie Polskim - „biali” i „czerwoni” - polityka A. Wielopolskiego i jego reformy - bezpośrednie przyczyny i okoliczności wybuchu powstania styczniowego - wymowa i znaczenie 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia pośrednie i bezpośrednie przyczyny powstania, w tym „rewolucję moralną” 1861-1862 (XXII.1) - dokonuje charakterystyki działań powstańczych z uwzględnieniem, jeśli to możliwe, przebiegu powstania w swoim regionie (XXII.2) - omawia uwłaszczenie chłopów w zaborze rosyjskim oraz porównuje z uwłaszczeniem w pozostałych zaborach (XXII.3) 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>praca organiczna, branka, dyktator</i>; - zna daty: wybuchu powstania (22 I 1863), ukazu o uwłaszczeniu w Królestwie Polskim (III 1864); - identyfikuje postać Romualda Traugutta; - wymienia założenia pracy organicznej; - określa przyczyny powstania styczniowego; - wskazuje przyczyny upadku powstania styczniowego. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: „czerwoni”, „biali”, <i>wojna partyzancka, ukaz</i>; - identyfikuje postacie: Aleksandra Wielopolskiego Ludwika Mierosławskiego, Mariana Langiewicza; - wymienia przykłady realizacji programu pracy organicznej; - przedstawia programy polityczne „białych” i „czerwonych”; - przedstawia reformy Aleksandra Wielopolskiego; - wskaże na mapie miejsca walk powstańczych; 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu <i>odwilż (wiosna) posewastopolska</i>; - identyfikuje postacie: Jarosława Dąbrowskiego, Leopolda Kronenberga; - zna datę ogłoszenia manifestu Tymczasowego Rządu Narodowego (22 I 1863); - charakteryzuje odwilż posewastopolską w Królestwie Polskim; - wskazuje różnicę w stosunku do powstania 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu „<i>rewolucja moralna</i>”; - zna daty: aresztowania Romualda Traugutta (IV 1864), objęcia dyktatury przez Mariana Langiewicza (III 1863); - identyfikuje postacie: Andrzeja Zamoyskiego, Józefa Hauke-Bosaka; - wyjaśnia, jaką rolę pełniły manifestacje patriotyczne w przededniu wybuchu 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia politykę Aleksandra Wielopolskiego; - ocenia postawy dyktatorów powstania styczniowego.

	<p>manifestu Tymczasowego Rządu Narodowego</p> <ul style="list-style-type: none"> - przebieg i charakter walk powstańczych w Królestwie Polskim i na Litwie - rola dyktatorów i Rządu Narodowego - kwestia chłopska podczas powstania styczniowego – dekret cara o uwłaszczeniu - znaczenie terminów: „rewolucja moralna”, <i>biali, czerwoni, branka, dyktator, państwo podziemne, wojna partyzancka</i> - postacie historyczne: Aleksander Wielopolski, Romuald Traugutt, Ludwik Mierosławski 			<ul style="list-style-type: none"> - omawia okoliczności i skutki wprowadzenia dekretu o uwłaszczeniu w Królestwie Polskim. 	<p>zbrojnego między „czerwonymi” i „białymi”;</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia cele manifestu Tymczasowego Rządu Narodowego; - wyjaśnia, jaką rolę w upadku powstania odegrała kwestia chłopska. 	<p>powstania;</p> <ul style="list-style-type: none"> - porównuje programy polityczne „czerwonych” i „białych”. 	
2. Po powstaniu styczniowym	<ul style="list-style-type: none"> - represje wobec uczestników powstania styczniowego - likwidacja odrębności Królestwa Polskiego i polityka Rosji na ziemiach zabranych - polityka rusyfikacji 	<ul style="list-style-type: none"> - wycisza formy represji popowstaniowych (XXII.4) - wyjaśnia cele i opisuje metody działań zaborców wobec 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rusyfikacja, germanizacja;</i> - identyfikuje postać Michała Drzymały; - wymienia 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>trójjoralizm, Kraj Przywiślański, autonomia, kulturkampf, strajk szkolny, rugi pruskie;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>kibitka, tajne komplety, Komisja Kolonizacyjna, Hakata;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Uniwersytet Latający, Towarzystwo Czytelní Oświatowych, nowela osadnicza, ustawa kagańcowa;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia politykę caratu wobec ludności polskiej na ziemiach zabranych; - ocenia postawy Polaków w

	<p>urzędów i szkolnictwa</p> <ul style="list-style-type: none"> - represje wobec Kościoła katolickiego i unickiego - sposoby oporu Polaków przed polityką rusyfikacji - znaczenie terminów: <i>rusyfikacja, Uniwersytet Latający, tajne komplety, kibitka, trójlojalizm</i> - polityka germanizacji w zaborze pruskim - rugi pruskie, Kulturkampf - autonomia Galicji i jej przejawy - polonizacja oświaty i rozwój kultury - postawy Polaków wobec polityki zaborców w zaborze pruskim i austriackim - świadomość narodowa Polaków pod zaborami i proces powstawania nowoczesnego narodu polskiego - znaczenie terminów: <i>rugie pruskie, Komisja</i> 	<p>mieszkańców ziem dawnej Rzeczypospolitej - [...] germanizacja (Kulturkampf), autonomia galicyjska (XXIV.1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje postawy społeczeństwa polskiego w stosunku do zaborców - trójlojalizm, praca organiczna, ruch spółdzielczy (XXIV.2) - opisuje formowanie się nowoczesnej świadomości narodowej Polaków (XXIV.3) 	<p>bezpośrednie represje wobec uczestników powstania styczniowego;</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje politykę germanizacji. 	<ul style="list-style-type: none"> - zna datę protestu dzieci we Wrześni (1901); - identyfikuje postać Marii Konopnickiej; - wymienia postawy Polaków wobec rusyfikacji i germanizacji; - przedstawia przykłady rusyfikacji i germanizacji ziem zabranych; - wyjaśnia, na czym polegała polityka kulturkampfu; - wymienia instytucje autonomiczne w Galicji. 	<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postać Ottona von Bismarcka, Mieczysława Ledóchowskiego, Piotra Wawrzyniaka; - zna daty: rozpoczęcia rugów pruskich (1885), powstania Komisji Kolonizacyjnej (1886); - omawia walkę władz carskich z polskim Kościołem; - omawia postawę Polaków wobec rusyfikacji i germanizacji; 	<ul style="list-style-type: none"> - zna datę ogłoszenia tzw. noweli osadniczej (1904), - przedstawia okoliczności nadania Galicji autonomii przez władze austriackie; 	<p>Królestwie Polskim wobec rusyfikacji i germanizacji;</p> <ul style="list-style-type: none"> - ocenia znaczenie autonomii galicyjskiej dla rozwoju polskiego życia narodowego.
--	---	--	--	--	--	--	---

	<p><i>Kolonizacyjna, Kulturkampf, ustawa kagańcowa, strajk szkolny, germanizacja, rusyfikacja</i></p> <p>– postacie historyczne: Mieczysław Ledóchowski, Michał Drzymała</p>						
<p>3. Zmiany społeczno-gospodarcze na ziemiach polskich</p>	<p>– przemiany gospodarcze i społeczne na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX w.</p> <p>– specyfika sytuacji gospodarczej poszczególnych zaborów.</p> <p>– inne narodowości na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej</p> <p>– postęp cywilizacyjny na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX w.</p> <p>– znaczenie terminów: <i>emigracja zarobkowa, ziemiaństwo</i></p> <p>– postacie historyczne: Hipolit Cegielski, Ignacy Łukasiewicz, Franciszek Stfczyk</p>	<p>– opisuje postawy społeczeństwa polskiego w stosunku do zaborców – trójlojalizm, praca organiczna, ruch spółdzielczy (XXIV.2)</p> <p>– opisuje formowanie się nowoczesnej świadomości narodowej Polaków (XXIV.3)</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu: <i>emigracja zarobkowa, robotnicy</i>;</p> <p>– identyfikuje postać Hipolita Cegielskiego;</p> <p>– wyjaśnia przyczyny i wskazuje kierunki emigracji zarobkowej Polaków pod koniec XIX w.;</p> <p>– wymienia grupy społeczne, które wykształciły się w społeczeństwie polskim w XIX w.</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>burżuazja, inteligencja, ziemiaństwo</i>;</p> <p>– zna datę uwłaszczenia chłopów w zaborze rosyjskim (1864);</p> <p>– wymienia przykłady przedsiębiorczości Polaków w zaborze pruskim i wymienia jej przykłady;</p> <p>– charakteryzuje rozwój gospodarczy Galicji;</p> <p>– omawia przykłady przemian cywilizacyjnych na ziemiach polskich</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>asymilacja, spółdzielnie oszczędnościowo-pożyczkowe</i>;</p> <p>– zna datę zniesienia granicy celnej z Rosją (1851);</p> <p>– identyfikuje postać Franciszka Stfczyka;</p> <p>– przedstawia rozwój i rolnictwa w zaborze rosyjskim;</p> <p>– omawia rozwój Łodzi jako miasta przemysłowego;</p>	<p>– porównuje rozwój gospodarczy ziem polskich trzech zaborów;</p> <p>– zna datę zakończenia budowy kolei warszawsko-wiedeńskiej (1848);</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegał proces asymilacji Żydów i jakie były jego skutki;</p> <p>– opisuje przykłady przedsiębiorczości w zaborze rosyjskim, pruskim i austriackim;</p>	<p>– ocenia postawy Polaków wobec różnych problemów związanych z rozwojem gospodarczym ziem polskich pod zaborami;</p>

				w XIX w.	<ul style="list-style-type: none"> - omawia rozwój spółdzielczości w Galicji; - charakteryzuje przemiany społeczne na ziemiach polskich. 		
4. Działalność polityczna na ziemiach polskich	<ul style="list-style-type: none"> - okoliczności narodzin nowych ruchów politycznych na ziemiach polskich - założenia programowe i działalność partii socjalistycznych, nacjonalistycznych i ludowych, - podziały na polskiej scenie politycznej na przełomie XIX i XX w. - przyczyny rewolucji 1905-1907 na ziemiach polskich oraz jej kontekst narodowy i społeczny - przebieg rewolucji lat 1905-1907 - orientacja proaustriacka i prorosyjska - ich 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia narodziny i pierwsze lata istnienia nowoczesnych ruchów politycznych (socjalizm, ruch ludowy, ruch narodowy) (XXIV.4) - wyjaśnia społeczne i narodowe aspekty rewolucji w latach 1905-1907 (XXIV.5) - charakteryzuje spór orientacyjny w latach 1908-1914 (XXIV.6) 	<ul style="list-style-type: none"> - zna datę rewolucji 1905-1907; - rozwinię skróty: SDKP, SDKPiL, PPS, PSL; - identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Wincentego Witosa; - wskazuje partie należące do ruchu socjalistycznego, narodowego i ludowego; 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>orientacja prorosyjska, orientacja proaustriacka, krwawa niedziela, solidaryzm narodowy</i>; - zna datę krwawej niedzieli (22 I 1905); - identyfikuje postacie: Ludwika Waryńskiego, Róży Luksemburg, Ignacego Daszyńskiego; - wymienia skutki rewolucji 1905-1907 na ziemiach polskich; - charakteryzuje orientację proaustriacką 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu <i>endecja</i>; - zna daty: powstania Wielkiego Proletariatu (1882), Polskiej Partii Socjalistycznej (1892), Stronnictwa Narodowo-Demokratycznego (1897), Polskiego Stronnictwa Ludowego (1903); - wymienia założenia programowe SDKPiL i PPS; - przedstawia założenia ruchu robotniczego i 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Duma Państwowa, Macierz Szkolna</i>; - zna daty: powstania Socjaldemokracji Królestwa Polskiego (1893), Socjaldemokracji Królestwa i Polskiego i Litwy (1900), Stronnictwa Ludowego (1895), Polskiej Partii Socjaldemokratycznej w Galicji i Śląska (1897); - identyfikuje postacie: Stanisława 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, jaki wpływ miała działalność partii politycznych na postawy Polaków pod zaborami; - ocenia skalę realizacji haseł polskich partii politycznych w XIX i na początku XX w.

	<p>oczekiwania polityczne i najważniejsi działacze</p> <ul style="list-style-type: none"> - powstanie organizacji niepodległościowych (Związek Walki Czynnej, Związek Strzelecki) - znaczenie terminów: <i>solidaryzm narodowy</i>, <i>antysemityzm</i> - postacie historyczne: Ludwik Waryński, Józef Piłsudski, Roman Dmowski - znaczenie terminu: <i>organizacja paramilitarna</i> - postacie historyczne: Józef Mirecki, Stefan Okrzeja 			<p>i prorosyjską;</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia przyczyny i przebieg rewolucji 1905-1907 w Rosji i Królestwie Polskim; - wymienia polskie organizacje niepodległościowe działające pod zaborami. 	<p> ruchu narodowego;</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia okoliczności ukształtowania się orientacji politycznych Polaków na początku XX w. 	<p>Wojciechowskiego, Stanisława Stojalskiego, Franciszka Stefczyka, Marii i Bolesława Wystouchów;</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia okoliczności narodzin ruchu robotniczego na ziemiach polskich; - wyjaśnia, dlaczego polski ruch ludowy powstał i rozwinął się w Galicji; - porównuje założenia programowe PPS i SDKPiL; - porównuje założenia programowe orientacji niepodległościowych do 1914 r. 	
5. Kultura polska na przełomie	<ul style="list-style-type: none"> - program polskiego pozytywizmu i jego teoretycy 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje formowanie się nowoczesnej 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>pozytywizm</i>, <i>praca organiczna</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu <i>modernizm</i>; - wyjaśnia, dlaczego 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu <i>ogródki</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia skuteczność tworzenia literatury i malarstwa ku

XIX i XX wieku	<ul style="list-style-type: none"> - znaczenie pracy organicznej i pracy u podstaw dla społeczeństwa polskiego - wzrost popularności powieści i malarstwa historycznego - Młoda Polska i jej wkład w rozwój kultury polskiej przełomu wieków - początki kultury masowej na ziemiach polskich - znaczenie terminów: <i>modernizm, Młoda Polska, realizm,</i> - postacie historyczne: Bolesław Prus, Henryk Sienkiewicz, Maria Konopnicka, Jan Matejko, Stanisław Wyspiański, Helena Modrzejewska 	<p>świadomości narodowej Polaków (XXIV.3)</p>	<p><i>praca u podstaw, Młoda Polska;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Henryka Sienkiewicza, Bolesława Prusa, Władysława Reymonta, Elizy Orzeszkowej, Jana Matejki, Marii Konopnickiej, Stanisława Wyspiańskiego, Stefana Żeromskiego; - wyjaśnia, na czym polegała literatura i malarstwo tworzone ku pokrzepieniu serc; - podaje przykłady literatury i malarstwa tworzonego ku pokrzepieniu serc. 	<p>Galicja stała się centrum polskiej nauki i kultury;</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje kulturę Młodej Polski; - wymienia cechy kultury masowej na ziemiach polskich przełomu XIX i XX w. 	<p><i>literatura postyczniowa, skauting;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia wpływ poglądów pozytywistycznych na rozwój literatury; - wyjaśnia, jaką rolę miało popularyzowanie historii wśród Polaków pod zaborami. 	<p><i>jordanowskie,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Henryka Jordana, Heleny Modrzejewskiej, Andrzeja Małkowskiego, Kazimierza Prószyńskiego; - wyjaśnia, jaki wpływ na przemiany światopoglądowe miała klęska powstania styczniowego; - charakteryzuje sztukę polską przełomu XIX i XX w. 	<p>pokrzepieniu serc.</p>
Rozdział V: I wojna światowa							
1. Świat na drodze ku wojnie	<ul style="list-style-type: none"> - rola nowych mocarstw (Stany Zjednoczone, Niemcy i Japonia) w zmianie układu sił na świecie - wojna rosyjsko- 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia najważniejsze konflikty pomiędzy mocarstwami europejskimi na przełomie XIX i XX 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>trójprzymierze/państwa centralne, trójporozumienie/ent</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - zna daty: zawarcia trójprzymierza (1882), powstania trójporozumienia (1907); 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, jaki wpływ na ład światowy miało powstanie nowych mocarstw w drugiej połowie 	<ul style="list-style-type: none"> - zna daty: I wojny bałkańskiej (1912), II wojny bałkańskiej (1913), wojny rosyjsko-japońskiej (1904-1905), bitwy 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia wpływ konfliktów bałkańskich na zaostrenie sytuacji międzynarodowej w Europie.

	<p>japońska i jej znaczenie</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyścig zbrojeń – nowe rozwiązania techniczne w służbie armii - narastanie konfliktów politycznych, gospodarczych i militarnych między mocarstwami europejskimi - powstanie trójprzymierza i trójporozumienia - wojny bałkańskie i ich skutki - znaczenie terminów: <i>trójprzymierze, trójporozumienie, kocioł bałkański</i> 	<p>wieku (XXV.1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia główne przyczyny wojny: polityczne i gospodarcze, pośrednie i bezpośrednie (XXV.2) 	<p><i>enta, aneksja;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na mapie państwa należące do trójprzymierza i trójporozumienia; - wskazuje cele trójprzymierza i trójporozumienia; - wyjaśnia, na czym polegał wyścig zbrojeń. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>kocioł bałkański;</i> - wymienia przyczyny narastania konfliktów między europejskimi mocarstwami; - przedstawia przykłady rywalizacji mocarstw na morzach i oceanach; - wyjaśnia, jak doszło do wybuchu wojny rosyjsko-japońskiej. 	<p>XIX i na początku XX w.;</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje okoliczności powstania trójprzymierza i trójporozumienia; - omawia przebieg wojny rosyjsko-japońskiej i jej skutki. 	<p>pod Cuszimą (1905);</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia wpływ konfliktów kolonialnych na sytuację w Europie; - przedstawia przyczyny i skutki wojen bałkańskich. 	
<p>2. Na frontach I wojny światowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rola zamachu w Sarajewie dla losów Europy - działania na froncie zachodnim (bitwy nad Marną, pod Verdun) - przebieg walk na froncie wschodnim (bitwy pod Tannenbergiem i Gorlicami) - działania wojenne na 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia główne przyczyny wojny – polityczne i gospodarcze, pośrednie i bezpośrednie (XXV.2) - omawia specyfikę działań wojennych: wojna pozycyjna, manewrowa, działania 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Wielka Wojna, front;</i> - identyfikuje postać Franciszka Ferdynanda Habsburga; - zna daty: zamachu w Sarajewie (28 VI 1914), wypowiedzenia 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ultimatum, wojna błyskawiczna, wojna pozycyjna, wojna manewrowa, nieograniczona wojna podwodna;</i> - zna daty: wypowiedzenia wojny Niemcom 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu <i>U- boot, ofensywa;</i> - identyfikuje postacie: Karola I Habsburga, Wilhelma II, Gawriło Principa; - przedstawia proces 	<ul style="list-style-type: none"> - zna daty: przyłączenia się Włoch do ententy (1915), bitwy nad Marną (IX 1914), bitwy pod Verdun (1916), bitwy pod Ypres (1915), bitwy nad Sommą (1916), bitwy pod Tannenbergiem (VIII 1914), 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia skutki ogłoszenia przez Niemcy nieograniczonej wojny podwodnej; - ocenia skutki zastosowania nowych rodzajów broni; - porównuje taktykę

	<p>morzach i ich znaczenie dla przebiegu wojny</p> <ul style="list-style-type: none"> - okoliczności przystąpienia Stanów Zjednoczonych do wojny - zakończenie działań wojennych - traktat brzeski, rozejm w Compiègne - znaczenie terminów: <i>wojna błyskawiczna, wojna pozycyjna, państwa centralne</i> - postać historyczna: arcyksiążę Franciszek Ferdynand Habsburg 	<p>powietrzne i morskie (XXV.3)</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje postęp techniczny w okresie I wojny światowej (XXV.4) 	<p>wojny Serbii przez Austro-Węgry (28 VII 1914), I wojny światowej (1914-1918), podpisania kapitulacji przez Niemcy w Compiègne (11 XI 1918);</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia przyczynę bezpośrednią wybuchu Wielkiej Wojny; - wymienia cechy charakterystyczne prowadzenia i przebiegu działań wojennych w czasie I wojny światowej. 	<p>przez Stany Zjednoczone (IV 1917), podpisania traktatu brzeskiego (3 III 1918);</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na mapie państwa europejskie walczące w Wielkiej Wojnie po stronie ententy i państw centralnych; - wymienia przyczyny pośrednie wybuchu Wielkiej Wojny; - wyjaśnia, jaki wpływ miało wprowadzenie nowych rodzajów broni; - wskazuje przyczyny klęski państw centralnych. 	<p>kształtowania się bloku państw centralnych i państw ententy;</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia okoliczności kapitulacji państw centralnych. 	<p>ogłoszenia nieograniczonej wojny podwodnej (1917);</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, jaki wpływ na losy wojny miała sytuacja wewnętrzna w Niemczech i Austro-Węgrzech; - opisuje przebieg walk na froncie zachodnim i wschodnim; - przedstawia przebieg walk na Bałkanach i we Włoszech. 	<p>prowadzenia działań na froncie wschodnim i zachodnim.</p>
3. Rewolucje w Rosji	<ul style="list-style-type: none"> - przyczyny, przebieg i skutki rewolucji lutowej w Rosji - konflikt wewnętrzny w okresie dwuwładzy (działalność Lenina, 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje rewolucję i wojnę domową w Rosji (XXV.5) 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>bolszewicy, Armia Czerwona, łagry</i>; - zna daty: wybuchu rewolucji lutowej 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rewolucja lutowa, rewolucja październikowa</i>; - zna daty: wojny domowej w Rosji 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Rada Komisarzy Ludowych, dwuwładza, Rząd Tymczasowy, biała</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>eserowcy, mienszewicy</i>; - zna datę 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia skutki przewrotu bolszewickiego dla Rosji i Europy.

	ogłoszenie tzw. tez kwietniowych) – rewolucja październikowa i jej skutki – wojna domowa i interwencje sił ententy – następstwa polityczne i międzynarodowe rewolucji bolszewickiej i wojny domowej – znaczenie terminów: <i>mienszewicy, bolszewicy, Biała Gwardia, Armia Czerwona, Czeka</i> – postacie historyczne: Aleksander Kiereński, Włodzimierz Lenin, Feliks Dzierżyński		(III 1917), wybuchu rewolucji październikowej (XI 1917); – identyfikuje postać Włodzimierza Lenina; – rozwinię skróty ZSRS.	(1919–1922), powstania ZSRS (XII 1922); – identyfikuje postać Mikołaja II; – wskazuje na mapie miejsce wybuchu rewolucji lutowej oraz rewolucji październikowej; – wymienia przyczyny i skutki rewolucji lutowej i październikowej; – wymienia, kto sprawuje władzę w Rosji po rewolucji październikowej.	<i>gwardia, Czeka, tezy kwietniowe</i> ; – zna datę obalenia caratu przez Rząd Tymczasowy (15 III 1917); – identyfikuje postacie: Lwa Trockiego, Feliksa Dzierżyńskiego; – omawia sytuację wewnętrzną w Rosji w czasie I wojny światowej; – określa przyczyny, omawia przebieg i skutki wojny domowej w Rosji.	powstania Rady Komisarzy Ludowych (XI 1917); – identyfikuje postacie: Aleksandra Kiereńskiego, Grigorij Rasputin; – wymienia założenia programowe rosyjskich stronnictw politycznych; – omawia przebieg rewolucji lutowej; – charakteryzuje okres dwuwładzy w Rosji.	
4. Sprawa polska podczas I wojny światowej	– postawy Polaków w sytuacji nadchodzącej wojny – działania Kompanii Kadrowej i Legionów Polskich – kryzys przysięgowy i jego znaczenie	– charakteryzuje stosunek państw zaborczych do sprawy polskiej w przededniu i po wybuchu wojny (XXVI.1) – omawia	– wyjaśnia znaczenie terminu <i>Legiony Polskie</i> ; – zna datę sformowania Legionów Polskich (1914), podpisania traktatu wersalskiego	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>kryzys przysięgowy, Błękitna Armia</i> ; – zna datę kryzysu przysięgowego (VII 1917);	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Akt 5 listopada (manifest dwóch cesarzy), Rada Regencyjna</i> ; – zna daty: wydania manifestu dwóch	– wyjaśnia znaczenie terminu: <i>Kompania Kadrowa, Legion Puławski, I II Brygada Legionów Polskich</i> ; – zna daty: odezwy	– porównuje taktykę prowadzenia działań na froncie wschodnim i zachodnim; – ocenia wkład Legionów Polskich w odzyskanie niepodległości przez

	<ul style="list-style-type: none"> - działalność polskich formacji zbrojnych u boku Rosji - powstanie Błękitnej Armii - postawa państw zaborczych wobec sprawy polskiej - Akt 5 listopada i jego znaczenie dla sprawy polskiej - stanowisko państw ententy w sprawie polskiej - znaczenie orędzie prezydenta T.W. Wilsona dla sprawy polskiej - udział Polaków w obradach konferencji pokojowej w Paryżu i jej decyzje w kwestii ziem polskich - znaczenie terminów: <i>Legiony Polskie, kryzys przysięgowy, Akt 5 listopada, Rada Regencyjna, linia Curzona</i> - postacie historyczne: Józef Haller, Ignacy Jan Paderewski, Thomas 	<p>umiędzynarodowie nie sprawy polskiej: akt 5 listopada 1916 roku, rolę USA i rewolucji rosyjskich, deklarację z 3 czerwca 1918 roku (XXVI.2)</p> <p>- ocenia polski wysiłek zbrojny i dyplomatyczny, wymienia prace państwotwórcze podczas wojny (XXVI.3)</p>	<p>(28 VI 1919);</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Ignacego Jana Paderewskiego; - wymienia postanowienia konferencji wersalskiej w sprawie polskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia udział polskich formacji zbrojnych u boku państw centralnych i u boku ententy. 	<p>cesarzy (5 XI 1916), programu pokojowego prezydenta Wilsona (8 I 1918);</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na mapie podział ziem polskich w 1915 r.; - przedstawia okoliczności, w jakich powstały Legiony Polskie i wskazuje cele ich działalności. 	<p>cara Mikołaja II (1916), powstania Rady Regencyjnej (1917), wkroczenia Kompanii Kadrowej do Królestwa Polskiego (6 VIII 1914), powstania Legionu Puławskiego (1914);</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia okoliczności utworzenia wojska polskiego we Francji. 	<p>Polaków.</p>
--	---	---	--	---	--	--	-----------------

	Woodrow Wilson, Roman Dmowski, Władysław Grabski						
Rozdział VI: Świat w okresie międzywojennym							
1. Świat po I wojnie światowej	<ul style="list-style-type: none"> - skutki społeczne, ekonomiczne i polityczne I wojny światowej - traktat wersalski i traktaty pokojowe z państwami centralnymi oraz ich postanowienia - powstanie Ligi Narodów i jej znaczenie w okresie międzywojennym - powstanie nowych lub odzyskanie niepodległości przez narody europejskie (Polska, Czechosłowacja, Królestwo SHS, Litwa, Łotwa, Estonia, Finlandia, Irlandia) - konferencja w Locarno i jej postanowienia - wielki kryzys gospodarczy - przyczyny i jego skutki polityczne 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje postanowienia konferencji paryskiej oraz traktatu w Locarno; - ocenia funkcjonowanie Ligi Narodów i ładu wersalski (XXVII.2) 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Liga Narodów, wielki kryzys gospodarczy</i>; - zna daty: podpisania traktatu wersalskiego (28 VI 1919); - wymienia państwa europejskie decydujące o ładzie wersalskim; - wymienia postanowienia traktatu wersalskiego - przedstawia zniszczenia i straty po I wojnie światowej; 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Wielka Czwórka, demilitaryzacja, ładu wersalski, czarny czwartek, New Deal</i>; - zna daty: obrad konferencji paryskiej (XI 1918-VI 1919), powstania Ligi Narodów (1920), układu w Locarno (1925), czarnego czwartku (24 X 1929), wprowadzenia <i>New Deal</i> (1933); - identyfikuje postać Franklina Delano Roosevelta; - wskazuje na mapie państwa powstałe po I wojnie światowej; - wyjaśnia cel powstania Ligi 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>plebiscyt, wolne miasto, mały traktat wersalski</i>; - charakteryzuje postanowienia małego traktatu wersalskiego; - charakteryzuje działalność Ligi Narodów; - charakteryzuje przejawy wielkiego kryzysu gospodarczego i sposoby radzenia sobie z nim; - charakteryzuje postanowienia konferencji w Locarno. 	<ul style="list-style-type: none"> - zna daty: wstąpienia Niemiec do Ligi Narodów (1926), wstąpienia ZSRS do Ligi Narodów (1934) - identyfikuje postacie: Davida Lloyd George'a, Thomasa Wilsona, Vittorio Orlando; - omawia postanowienia pokojów podpisanych z dawnymi sojusznikami Niemiec; 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia skuteczność funkcjonowania ładu wersalskiego; - ocenia wpływ wielkiego kryzysu gospodarczego na sytuację polityczną w Europie; - wyjaśnia, jaką rolę w podważeniu ładu wersalskiego odegrał układ w Locarno.

	<p>– znaczenie terminów: <i>ład wersalski, mały traktat wersalski, demilitaryzacja, państwo monoetniczne, Liga Narodów, czarny czwartek, New Deal</i></p> <p>– postacie historyczne: Franklin Delano Roosevelt</p>			Narodów.			
2. Narodziny faszystów	<p>– przyczyny powojennego kryzysu demokracji</p> <p>– narodziny i rozwój włoskiego faszystów (ideologia, działalność partii faszystowskiej)</p> <p>– okoliczności przejścia władzy przez B. Mussoliniego i budowa państwa totalitarnego</p> <p>– powstanie i rozwój niemieckiego narodowego socjalizmu (ideologia, działalność partii narodowosocjalistycznej)</p> <p>– okoliczności przejścia władzy przez A. Hitlera, budowa państwa i</p>	<p>– charakteryzuje oblicza totalitaryzmu (włoskiego faszystów, niemieckiego narodowego socjalizmu [...]): ideologię i praktykę (XXVII.3)</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>faszystów, narodowy socjalizm (nazizm), obóz koncentracyjny, führer;</i></p> <p>– zna daty: marszu na Rzym (1922), przejścia przez Adolfa Hitlera funkcji kanclerza (I 1933);</p> <p>– identyfikuje postacie: Benita Mussoliniego, Adolfa Hitlera;</p> <p>– wymienia cechy charakterystyczne faszystów i nazizmu.</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>marsz na Rzym, antysemityzm, „czarne koszule”, ustawy norymberskie, totalitaryzm, Gestapo;</i></p> <p>– zna datę przyjęcia ustaw norymberskich (1935), nocy kryształowej (1938);</p> <p>– identyfikuje postać Josefa Goebbelsa, Heinricha Himmlera;</p> <p>– opisuje okoliczności przejścia władzy przez Benita Mussoliniego i</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>noc długich noży, ustawy norymberskie, noc kryształowa, totalitaryzm;</i></p> <p>– zna daty: przejścia przez Benita Mussoliniego funkcji premiera (1922), funkcjonowania Republiki Weimarskiej (1919–1933), przejścia pełnej władzy w Niemczech przez</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>korporacja, pucz, indoktrynacja, pakt laterański;</i></p> <p>– zna daty: powstania Związków Włoskich Kombatantów (1919), puczu monachijskiego (1923), powstania Narodowej Partii Faszystowskiej (1921), podpalenia Reichstagu (II 1933);</p> <p>– przedstawia</p>	<p>– wyjaśnia, dlaczego w Europie zyskały popularność rządy totalitarne;</p> <p>– ocenia zbrodniczą politykę nazistów do 1939 r.;</p> <p>– ocenia wpływ polityki prowadzonej przez Benita Mussoliniego i Adolfa Hitlera na życie obywateli.</p>

	<p>społeczeństwa totalitarnego w Niemczech</p> <ul style="list-style-type: none"> - represje i zbrodnie nazistów w pierwszych latach sprawowania władzy w Niemczech - znaczenie terminów: <i>fasyzm, marsz na Rzym, narodowy socjalizm (nazizm), system monopartyjny, propaganda, totalitaryzm, autorytaryzm, antysemityzm, ustawy norymberskie, „noc długich noży”, obóz koncentracyjny, „noc kryształowa”, hitlerjugend</i> - postacie historyczne: Benito Mussolini, Adolf Hitler, Josef Goebbels, Heinrich Himmler 			<p>Adolfa Hitlera;</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje politykę nazistów wobec Żydów. 	<p>Adolfa Hitlera (VIII 1934);</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, w jaki sposób naziści kontrolowali życie obywateli. 	<p>sytuację Włoch i Niemiec po zakończeniu I wojny światowej;</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia przyczyny popularności faszystów we Włoszech i nazistów w Niemczech. 	
<p>3. ZSRS – imperium komunistyczne</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ekspansja terytorialna Rosji Radzieckiej - utworzenie ZSRS - okoliczności przejęcia władzy przez J. Stalina i metody jej 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje oblicza totalitaryzmu ([...] systemu sowieckiego): ideologię i praktykę (XXVII.3) 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>stalinizm, kult jednostki, łagier</i>; - zna daty: utworzenia ZSRS (30 XII 1922), paktu Ribbentrop- 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Nowa Ekonomiczna Polityka, wielka czystka, NKWD, Gułag</i>; - zna datę układu w 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>kołchoz, kolektywizacja rolnictwa, gospodarka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>komunizm wojenny</i>; - wskazuje na mapie największe 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia politykę Stalina wobec przeciwników; - ocenia skutki reform gospodarczych wprowadzonych

	<p>sprawowania</p> <ul style="list-style-type: none"> - funkcjonowanie gospodarki w ZSRS w okresie międzywojennym - terror komunistyczny i wielka czystka - propaganda komunistyczna - stosunki sowiecko-niemieckie w okresie międzywojennym i znaczenie współpracy tych państw - powstanie, cele i działalność Kominternu - znaczenie terminów: <i>stalinizm, NKWD, kultura jednostki, wielka czystka, komunizm wojenny, Nowa Ekonomiczna Polityka, kolektywizacja, gospodarka planowa, Gułag, łagry</i> - postać historyczna: Józef Stalin 		<p>Mołotow (23 VIII 1939);</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwinięcie skrót NEP; - identyfikuje postać Józefa Stalina; - wymienia cechy charakterystyczne państwa stalinowskiego. 	<p>Rapallo (1922;</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, w jaki sposób w ZSRS realizowano kulturę jednostki; - rozwinięcie skrót NKWD; - wymienia metody stosowane przez Józefa Stalina w celu umocnienia swoich wpływów. 	<p><i>planowa, czystka;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - zna daty: ogłoszenia NEP (1921), wielkiej czystki (1936-1938), kolektywizacji rolnictwa (1928), głodu na Ukrainie (1932-1933); - rozwinięcie skrótów: WKP(b); - identyfikuje postaci: Władysława Mołotowa, Joachima Ribbentropa; - omawia relacje między ZSRS a Niemcami do 1939 r. 	<p>skupiska łagrów;</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego system komunistyczny w ZSRS jest oceniany jako zbrodniczy; - charakteryzuje reformy gospodarcze Józefa Stalina. 	<p>w ZSRS przez Stalina.</p>
4. Kultura i zmiany społeczne w okresie międzywojennym	<ul style="list-style-type: none"> - przemiany społeczne i obyczajowe po I wojnie światowej - przemiany w modzie i życiu codziennym 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje kulturowe i cywilizacyjne następstwa wojny (XXVII.1) 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>mass media, emancypacja, prawa wyborcze;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia rozwój środków komunikacji i mass mediów w okresie 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>modernizm, dadaizm, surrealizm,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>funkcjonalizm, socrealizm,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia zmiany, jakie zaszły w społeczeństwie po zakończeniu

nnym	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój nauki i techniki (wynałazki, środki transportu publicznego, motoryzacja, kino, radio, telewizja) - kultura masowa i jej wpływ na społeczeństwo - nowe kierunki w architekturze i sztuce - znaczenie terminów: <i>emancypacja, kultura masowa, mass media, produkcja taśmowa, indoktrynacja, funkcjonalizm</i> - postacie historyczne: Orson Wells, Charlie Chaplin 		<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postać Charliego Chaplina; - wymienia rodzaje mass mediów; - wymienia nowe nurty w architekturze i sztuce; - przedstawia społeczne skutki I wojny światowej. 	<p>międzywojennym;</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje zmiany społeczne w dwudziestoleciu międzywojennym. 	<p><i>futuryzm;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postać Orsona Wellesa; - wyjaśnia, jakie cele przyświecały nowym trendom w architekturze i sztuce. 	<p><i>indoktrynacja;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postać Rudolfa Valentino ; - zna datę przyznania prawa wyborczego kobietom w Polsce (1918); - wyjaśnia i ocenia wpływ mass mediów na społeczeństwo w dwudziestoleciu międzywojennym. 	I wojny światowej.
5. Świat na drodze ku II wojnie światowej	<ul style="list-style-type: none"> - militaryzacja Niemiec i jej konsekwencje - wojna domowa w Hiszpanii i jej kontekst międzynarodowy - znaczenie zbliżenia politycznego Włoch, Niemiec i Japonii - okoliczności <i>Anschlussu</i> Austrii - polityka ustępstw Zachodu wobec 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia japońską agresję na Dalekim Wschodzie (XXXI.1) - przedstawia ekspansję Włoch i wojnę domową w Hiszpanii (XXXI.2) - opisuje politykę hitlerowskich Niemiec: rozbijanie systemu wersalsko-lokarneńskiego (od 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu: <i>aneksja, Anschluss, oś Berlin-Rzym-Tokio (państwa osi)</i>; - identyfikuje postacie: Benita Mussoliniego, Adolfa Hitlera; - wskazuje na mapie państwa europejskie, 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu <i>appeasement</i>; - zna daty: <i>Anschlussu</i> Austrii (III 1938), konferencji w Monachium (29-30 IX 1938); - identyfikuje postać Francisco Franco; 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu <i>państwo marionetkowe, remilitaryzacja</i>; - zna daty: remilitaryzacji Nadrenii (1936), aneksji Czech i Moraw przez III 	<ul style="list-style-type: none"> - zna daty: wojny domowej w Hiszpanii (1936-1939), ataku Japonii na Chiny (1937), proklamowania niepodległości Słowacji (III 1939), zajęcia przez Niemcy Okręgu 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia postawę polityków państw zachodnich na konferencji w Monachium; - ocenia skutki polityki <i>appeasementu</i> dla Europy.

	<p>Niemiec – konferencja w Monachium i jej następstwa</p> <ul style="list-style-type: none"> – Europa w przededniu wojny – aneksja Czechosłowacji, zajęcie Kłajpedy przez III Rzeszę – ekspansja Japonii na Dalekim Wschodzie – znaczenie terminów: <i>remilitaryzacja, Anschluss, państwa osi, polityka ustępstw</i> – postacie historyczne: Francisco Franco, Neville Chamberlain 	<p>remilitaryzacji Nadrenii do układu w Monachium) (XXXI.3)</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje politykę ustępstw Zachodu wobec Niemiec Hitlera (XXXI.4) 	<p>które padły ofiarą agresji Niemiec i Włoch;</p> <ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady łamania postanowień traktatu wersalskiego przez Hitlera; – wymienia strony walczące ze sobą w hiszpańskiej wojnie domowej. 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przyczyny i skutki wojny domowej w Hiszpanii; – wymienia postanowienia konferencji w Monachium. 	<p>Rzeszę (III 1939);</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przyczyny <i>Anschlusu</i> Austrii; – identyfikuje postać Neville'a Chamberlaina; – przedstawia proces militaryzacji Niemiec; – omawia okoliczności zwołania konferencji monachijskiej. 	<p>Kłajpedy (III 1939);</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia skutki decyzji podjętych na konferencji monachijskiej; – wyjaśnia przyczyny i skutki ekspansji Japonii na Dalekim Wschodzie. 	
Rozdział VII: Polska w okresie międzywojennym							
1. Odrodzenie Rzeczypospolitej	<ul style="list-style-type: none"> – sytuacja ziem polskich pod koniec I wojny światowej – powstanie lokalnych ośrodków polskiej władzy: Polskiej Komisji Likwidacyjnej w Krakowie, Rady Narodowej Księstwa Cieszyńskiego, Naczelnej Rady Ludowej w Poznaniu i Tymczasowego Rządu 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia formowanie się centralnego ośrodka władzy państwowej – od październikowej deklaracji Rady Regencyjnej do „Małej Konstytucji” (XXVIII.1) – charakteryzuje skalę i skutki 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: przekazania władzy wojskowej Józefowi Piłsudskiemu przez Radę Regencyjną (11 XI 1918); – identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego; – wymienia pierwsze ośrodki władzy 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu <i>Tymczasowy Naczelnik Państwa</i>; – identyfikuje postacie: Ignacego Daszyńskiego, Jędrzeja Moraczewskiego, Ignacego Jana Paderewskiego; – omawia okoliczności przejęcia władzy 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu <i>nacjonalizacja</i>; – umiejscawia w czasie powołanie rządu Moraczewskiego (18 XI 1918) oraz rządu Ignacego Jana Paderewskiego (I 1919); 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia założenia programowe tymczasowych ośrodków władzy; – przedstawia założenia programowe rządu Jędrzeja Moraczewskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje sytuację polityczną na ziemiach polskich w pierwszym roku niepodległości; – ocenia polityczne starania Polaków w przededniu odzyskania niepodległości; – ocenia rolę, jaką odegrał Józef

	<p>Ludowego Republiki Polskiej w Lublinie</p> <ul style="list-style-type: none"> - powrót J. Piłsudskiego z Magdeburga i przejęcie władzy - powołanie i pierwsze reformy rządów J. Moraczewskiego i I.J. Paderewskiego - znaczenie terminów: <i>Naczelnik Państwa</i> - postacie historyczne: Ignacy Daszyński, Jędrzej Moraczewski 	<p>wojennych zniszczeń oraz dziedzictwa zaborowego (XXIX.1)</p>	<p>na ziemiach polskich;</p> <ul style="list-style-type: none"> - wie, dlaczego 11 listopada stał się symboliczną datą odzyskania przez Polskę niepodległości. 	<p>przez Józefa Piłsudskiego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja międzynarodowa, która zaistniała pod koniec 1918 r., wpłynęła na odzyskanie niepodległości przez Polskę. 		<p>Piłsudski w momencie odzyskania niepodległości.</p>
<p>2. Kształtowanie się granic odrodzonej Polski</p>	<ul style="list-style-type: none"> - spór o kształt odrodzonej Polski – koncepcje granic i koncepcje państwa R. Dmowskiego i J. Piłsudskiego - konflikt polsko-ukraiński o Galicję Wschodnią - przebieg i skutki powstania wielkopolskiego - zaślubiny z morzem i odzyskanie Pomorza przez Polskę - wyniki plebiscytów na Warmii, Mazurach i 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia proces wykuwania granic: wersalskie decyzje a fenomen Powstania Wielkopolskiego i powstań śląskich (zachód) – federacyjny dylemat a inkorporacyjny rezultat (wschód) (XXVIII.2) - opisuje wojnę polsko-bolszewicką i jej skutki (pokój ryski) (XXVIII.3) 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu <i>plebiscyt</i>; - zna daty: Bitwy Warszawskiej (15 VIII 1920), pokoju w Rydze (18 III 1921); - identyfikuje postacie: Romana Dmowskiego, Józefa Piłsudskiego; - wymienia postanowienia pokoju ryskiego; - wymienia wydarzenia, 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu <i>Orlęta lwowskie</i>; - zna daty: wybuchu powstania wielkopolskiego (27 XII 1918), plebiscytu na Górnym Śląsku (20 III 1921), pierwszego powstania śląskiego (1919), drugiego powstania śląskiego (1920), trzeciego powstania śląskiego (1921); 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>linia Curzona</i>, „<i>cud nad Wisłą</i>”, <i>koncepcja inkorporacyjna</i>, <i>koncepcja federacyjna</i>, „<i>bunt</i>” <i>Żeligowskiego</i>; - zna daty: włączenia Litwy Środkowej do Polski (III 1922), plebiscytu na Warmii, Mazurach i Powiślu (11 VII 	<ul style="list-style-type: none"> - zna daty: zaślubin Polski z morzem (10 II 1920), podziału Śląska Cieszyńskiego (VII 1920); - identyfikuje postać Józefa Hallera; - charakteryzuje kształtowanie się granic odrodzonej Polski z wykorzystaniem mapy; - przedstawia przyczyny i przebieg 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia postawę Polaków wobec ekspansji ukraińskiej w Galicji Wschodniej; - ocenia przyczyny klęski Polski w plebiscytcie na Warmii, Mazurach i Powiślu; - ocenia postawę Polaków wobec walki o polskość Śląska; - omawia okoliczności zaślubin Polski z morzem.

	<p>Powiślu</p> <ul style="list-style-type: none"> - wojna polsko-bolszewicka (wyprawa na Kijów, Bitwa Warszawska, pokój w Rydze i jego postanowienia) - problem Litwy Środkowej, „bunt” gen. L. Żeligowskiego i jego skutki - przyczyny wybuchu III powstania śląskiego oraz jego skutki - konflikt z Czechosłowacją o Śląsk Cieszyński - znaczenie terminów: <i>koncepcja inkorporacyjna, koncepcja federacyjna, Orłęta Lwowskie, „cud nad Wisłą”, linia Curzona, bunt Żeligowskiego, plebiscyt</i> - postacie historyczne: Symon Petlura, Lucjan Żeligowski, Wojciech Korfanty 		<p>które miały wpływ na kształt granic państwa polskiego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Lucjana Żeligowskiego, Wincentego Witosa, Ignacego Jana Paderewskiego; - wskazuje na mapie obszar Wolnego Miasta Gdańska, obszar powstania wielkopolskiego; - omawia koncepcje polskiej granicy wschodniej; - przedstawia, w jaki sposób Polska przyłączyła ziemię wileńską; - omawia przebieg i skutki powstania wielkopolskiego; - omawia okoliczności plebiscytów Warmii, Mazurach i Powiślu oraz na Górnym Śląsku. 	<p>1920),</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Wojciecha Korfantego, Symona Petlury, Tadeusza Rozwadowskiego; - wskazuje na mapie granicę wschodnią ustaloną w pokoju ryskim; - porównuje koncepcję inkorporacyjną i federacyjną; - charakteryzuje przebieg wojny polsko-bolszewickiej; - wskazuje na mapie obszary plebiscytowe, zasięg powstań śląskich, - przedstawia przyczyny i skutki powstań śląskich. 	<p>konfliktu polsko-ukraińskiego pod koniec 1918 i 1 1919 r.;</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia okoliczności podjęcia przez wojska polskie wyprawy kijowskiej i jej skutki; - opisuje konflikt polsko-czechosłowacki i jego skutki. 	
--	--	--	---	--	--	---	--

<p>3. Rządy parlamentarne</p>	<p>– początki odbudowy państwowości polskiej</p> <p>– trudności w unifikacji państwa</p> <p>– postanowienia małej konstytucji z 1919 r.</p> <p>– ustrój II Rzeczypospolitej w świetle konstytucji marcowej z 1921 r.</p> <p>– sytuacja międzynarodowa odrodzonego państwa na początku lat dwudziestych – sojusze z Francją i Rumunią</p> <p>– elekcja G. Narutowicza na prezydenta i jego zabójstwo</p> <p>– rząd W. Grabskiego i jego reformy</p> <p>– charakterystyka rządów parlamentarnych w latach 1919–1926</p> <p>– znaczenie terminów: <i>mała konstytucja, konstytucja marcowa, kontrasygnata, Kresy Wschodnie, dywersja, Korpus Ochrony</i></p>	<p>– omawia formowanie się centralnego ośrodka władzy państwowej: od październikowej deklaracji Rady Regencyjnej do „Małej Konstytucji” (XXVIII.1)</p> <p>– charakteryzuje ustrój polityczny Polski na podstawie konstytucji marcowej z 1921 roku (XXIX.2)</p> <p>– przedstawia główne kierunki polityki zagranicznej II Rzeczypospolitej (system sojuszy i politykę równowagi) (XXIX.5)</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu <i>Naczelnik Państwa</i>;</p> <p>– zna daty: uchwalenia konstytucji marcowej (17 III 1921), wyboru Gabriela Narutowicza na prezydenta (XII 1922), układu polsko-francuskiego (II 1921);;</p> <p>– identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Gabriela Narutowicza, Stanisława Wojciechowskiego;</p> <p>– wymienia partie polityczne II Rzeczypospolitej;</p> <p>– wymienia państwa , z którymi II Rzeczypospolita zawarła sojusze.</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>mała konstytucja, konstytucja marcowa, hiperinflacja</i>;</p> <p>– zna daty: pierwszych wyborów do sejmu ustawodawczego (I 1919), uchwalenia małej konstytucji (20 II 1919), zabójstwa prezydenta Gabriela Narutowicza (16 XII 1922);</p> <p>– wymienia postanowienia konstytucji marcowej;</p> <p>– wymienia postanowienia sojuszy Polski z Francją i Rumunią;</p> <p>– identyfikuje postacie: Wincentego Witosa, Wojciecha Korfantego, Władysława</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wojna celna, system parlamentarny, Kresy Wschodnie</i>;</p> <p>– wymienia postanowienia małej konstytucji;</p> <p>– omawia okoliczności i skutki zamachu na prezydenta Gabriela Narutowicza;</p> <p>– charakteryzuje rządy parlamentarne w Polsce w latach 1919–1926.</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>sejm ustawodawczy, Zgromadzenie Narodowe, kontrasygnata, dywersja</i>;</p> <p>– identyfikuje postacie: Romana Rybarskiego, Ignacego Daszyńskiego, Maurycego Zamoyskiego, Jana Baudouin de Courtenaya;</p> <p>– charakteryzuje scenę polityczną II Rzeczypospolitej;</p>	<p>– ocenia rządy parlamentarne w Polsce w latach 1919–1926;</p> <p>– charakteryzuje wpływ słabości politycznej rządów parlamentarnych na pozycję międzynarodową II Rzeczypospolitej.</p>
-------------------------------	---	--	--	--	--	--	---

	<p><i>Pogranicza</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - postacie historyczne: Wincenty Witos, Wojciech Korfanty, Roman Rybarski, Gabriel Narutowicz, Stanisław Wojciechowski 			Grabskiego.			
4. Zamach majowy i rządy sanacji	<ul style="list-style-type: none"> - przyczyny i przejawy kryzysu rządów parlamentarnych w II Rzeczypospolitej - przebieg i skutki zamachu majowego - wybór I. Mościckiego na prezydenta - wzmocnienie władzy wykonawczej poprzez wprowadzenie noweli sierpniowej i konstytucji kwietniowej z 1935 r. - stosunek rządów sanacyjnych do opozycji politycznej (proces brzeski, wybory brzeskie) - stosunki międzynarodowe władz sanacyjnych - koncepcja Międzymorza, polityka 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia kryzys demokracji parlamentarnej w Polsce - przyczyny, przebieg i skutki przewrotu majowego (XXIX.3) - opisuje polski autorytaryzm - rządy sanacji, zmiany ustrojowe (konstytucja kwietniowa z 1935 roku) (XXIX.4) - przedstawia główne kierunki polityki zagranicznej II Rzeczypospolitej (system sojuszy i politykę 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>zamach majowy, sanacja</i>; - zna daty: początku zamachu majowego (12 V 1926), uchwalenia konstytucji kwietniowej (23 IV 1935); - identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Ignacego Mościckiego, Stanisława Wojciechowskiego; - wymienia nazwy traktatu z ZSRS i układu z Niemcami z okresu polityki równowagi; 	<ul style="list-style-type: none"> - zna daty: traktatu polsko-radzieckiego o nieagresji (1932), polsko-niemieckiej deklaracji o niestosowaniu przemocy (1934); - wyjaśnia znaczenie terminów: nowela sierpniowa, autorytaryzm, konstytucja kwietniowa, polityka równowagi; - identyfikuje postać Józefa Becka; - wymienia przyczyny zamachu majowego; - charakteryzuje przebieg zamachu 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem, Centrolew, wybory brzeskie</i>; - zna datę dymisji rządu i prezydenta Stanisława Wojciechowskiego (14 V 1926), wyborów brzeskich (XI 1930); - identyfikuje postacie: Macieja Rataja, Walerego Sławka, Edwarda Rydza-Śmigłego; - opisuje skutki polityczne i ustrojowe zamachu 	<ul style="list-style-type: none"> - zna datę procesu brzeskiego (1932); - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>partyjniactwo „cuda nad urną”, grupa pułkowników</i>; - porównuje pozycję prezydenta w konstytucjach marcowej i kwietniowej; - charakteryzuje rządy sanacyjne; - przedstawia politykę sanacji wobec opozycji; 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje polski autorytaryzm na tle przemian politycznych w Europie; - ocenia zamach majowy i jego wpływ na losy II Rzeczypospolitej i jej obywateli.

	<p>równowagi</p> <ul style="list-style-type: none"> - relacje Polski z Niemcami i ZSRR (traktat o nieagresji z ZSRR, deklaracja o niestosowaniu przemocy z Niemcami) - śmierć J. Piłsudskiego i rywalizacja o władzę w obozie sanacji - polski autorytaryzm na tle europejskim - znaczenie terminów: <i>przewrót majowy, piłsudczycy, sanacja, autorytaryzm, nowela sierpniowa, BBWR, Centrolew, wybory brzeskie, proces brzeski, konstytucja kwietniowa, Bereza Kartuska</i> - postacie historyczne: Ignacy Mościcki, Walery Sławek, Józef Beck, Edward Rydz-Śmigły 	<p>równowagi) (XXIX.5)</p>		<p>majowego;</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia postanowienia konstytucji kwietniowej. 	<p>majowego;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - omawia rządy sanacyjne po śmierci Józefa Piłsudskiego. 	
<p>5. Osiągnięcia II Rzeczypospolitej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - problemy gospodarki II RP (różnice w rozwoju gospodarczym ziem polskich, trudności w ich 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia osiągnięcia gospodarcze II Rzeczypospolitej, a zwłaszcza powstanie Gdyni, 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Polska A i Polska B, Centralny Okręg Przemysłowy;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>reforma rolna, reforma walutowa, hiperinflacja,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>asymilacja narodowa, getto</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - zna daty: ustawy o reformie rolnej (1920 i 1925), przeprowadzenia spisów 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia wpływ reform Władysława Grabskiego na sytuację gospodarczą

	<p>integracji, podział na Polskę A i B)</p> <ul style="list-style-type: none"> - reformy gospodarcze dwudziestolecia międzywojennego - reformy W. Grabskiego (walutowa) i E. Kwiatkowskiego (budowa Gdyni oraz COP) - wielki kryzys gospodarczy w Polsce - struktura społeczna, narodowościowa i wyznaniowa II Rzeczypospolitej - polityka II Rzeczypospolitej wobec mniejszości narodowych - znaczenie terminów: <i>magistrala węglowa</i>, <i>reforma walutowa</i>, <i>Centralny Okręg Przemysłowy</i>, <i>asymilacja narodowa</i>, <i>getto ławkowe</i>, <i>numerus clausus</i> - postać historyczna: Eugeniusz Kwiatkowski, Władysław Grabski 	<p>magistrali węglowej i Centralnego Okręgu Przemysłowego (XXX.3)</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia skutki światowego kryzysu gospodarczego na ziemiach polskich (XXX.2) - charakteryzuje społeczną, narodowościową i wyznaniową strukturę państwa polskiego (XXX.1) 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na mapie obszar Polski A i Polski B, obszar COP-u, Gdynię; - wymienia różnice między Polską A i Polską B; - rozwinie skrót COP; - charakteryzuje społeczeństwo II Rzeczypospolitej pod względem narodowościowym; - przedstawia strukturę społeczną II Rzeczypospolitej. 	<p><i>magistrala węglowa</i>;</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Eugeniusza Kwiatkowskiego, Władysława Grabskiego; - na podstawie mapy wymienia okręgi przemysłowe II Rzeczypospolitej; - omawia strukturę narodowościową i wyznaniową II Rzeczypospolitej; - wymienia reformy rządu Władysława Grabskiego; - przedstawia przyczyny budowy portu w Gdyni; 	<p><i>ławkowe</i>, <i>hiperinflacja</i>;</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna daty: reformy walutowej Władysława Grabskiego (1924), rozpoczęcia budowy Gdyni (1921), rozpoczęcia budowy COP-u (1937); - wskazuje na mapie przebieg magistrali węglowej; - przedstawia problemy gospodarcze, z jakimi borykała się Polska po odzyskaniu niepodległości; - omawia założenia i realizację reformy rolnej; - omawia stosunki polsko-żydowskie; 	<p>powszechnych w II Rzeczypospolitej (1921 i 1931);</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje sposoby przewycięzania trudności gospodarczych przez władze II Rzeczypospolitej; - charakteryzuje politykę władz II Rzeczypospolitej wobec Ukraińców. 	<p>II Rzeczypospolitej;</p> <ul style="list-style-type: none"> - ocenia znaczenie portu gdyńskiego dla gospodarki II Rzeczypospolitej; - ocenia gospodarczą działalność Eugeniusza Kwiatkowskiego; - ocenia politykę władz II Rzeczypospolitej wobec mniejszości narodowych.
--	---	--	--	---	---	---	---

					- wyjaśnia, na czym polegać miała asymilacja narodowa i państwowa;		
6. Kultura i nauka II RP	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój szkolnictwa w II Rzeczypospolitej - osiągnięcia polskiej nauki (filozofia, matematyka, chemia) - dorobek i twórcy polskiej kultury w dwudziestoleciu międzywojennym (literatura, poezja, malarstwo, architektura) - rozwój polskiej kinematografii - postacie historyczne: Stefan Banach, Władysław Reymont, Stefan Żeromski, Witold Gombrowicz, Bruno Schulz, Stanisław Ignacy Witkiewicz, Julian Tuwim, Zofia Nałkowska, Maria Dąbrowska, Franciszek Żwirko, Stanisław 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje najważniejsze osiągnięcia kulturalne i naukowe Polski w okresie międzywojennym (XXX.4) 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu <i>analfabetyzm</i>; - identyfikuje postacie: Władysława Reymonta, Stefana Żeromskiego; - wymienia przedstawicieli polskiej literatury w dwudziestoleciu międzywojennym i ich dzieła; - wymienia nurty, które powstały w malarstwie i architekturze. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ekspresjonizm</i>, <i>impresjonizm</i>; - identyfikuje postacie: Zofii Nałkowskiej, Marii Dąbrowskiej, Witolda Gombrowicza, Juliana Tuwima; - omawia rozwój edukacji w II Rzeczypospolitej - wymienia osiągnięcia polskich naukowców w dziedzinie nauk matematycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>formizm</i>, <i>modernizm</i>, <i>funkcjonalizm</i>; - identyfikuje postacie: Franciszka Żwirki, Stanisława Wigury; - wymienia przykłady wyższych uczelni funkcjonujących w II RP; - wymienia przedstawicieli nauk matematycznych, twórców filmu i sztuki w Polsce międzywojennej; 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>skamandryci</i>, <i>awangarda</i>; - zna datę reformy szkolnictwa (1932); - identyfikuje postacie: Brunona Schulza, Tadeusza Dołęgi-Mostowicza, Hanki Ordonówny; - wymienia architektów tworzących w okresie II Rzeczypospolitej i ich osiągnięcia; - charakteryzuje kierunki w sztuce i architekturze i literaturze 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia dorobek kultury i nauki polskiej w okresie międzywojennym.

	<p>Wigura</p> <p>– znaczenie terminów: <i>analfabetyzm, awangarda, Enigma, Luxtorpeda</i></p>					II Rzeczypospolitej.	
7. Schyłek niepodległości	<p>– postawa Polski wobec decyzji konferencji monachijskiej</p> <p>– zajęcie Zaolzia przez Polskę</p> <p>– niemieckie żądania wobec Polski</p> <p>– stanowisko władz polskich wobec roszczeń Hitlera</p> <p>– zacieśnienie współpracy Polski z Francją i Wielką Brytanią</p> <p>– pakt Ribbentrop-Mołotow i jego konsekwencje</p> <p>– postawa społeczeństwa polskiego wobec zagrożenia wybuchem wojny</p> <p>– postaci historyczne: Joachim von Ribbentrop, Władysław Mołotow</p>	<p>– przedstawia główne kierunki polityki zagranicznej II Rzeczypospolitej (system sojuszy i politykę równowagi) (XXIX.5)</p> <p>– charakteryzuje politykę ustępstw Zachodu wobec Niemiec Hitlera (XXXI.4)</p> <p>– wymienia konsekwencje paktu Ribbentrop-Mołotow (XXXI.5)</p>	<p>– zna datę paktu Ribbentrop-Mołotow (23 VIII 1939);</p> <p>– wymienia sojusze, jakie zawarła Polska w dwudziestoleciu międzywojennym;</p> <p>– przedstawia żądania, jakie III Rzesza wysunęła wobec Polski w 1938 r.;</p> <p>– wymienia postanowienia paktu Ribbentrop-Mołotow.</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu: <i>Zaolzie, eksterytorialność</i>;</p> <p>– zna datę zajęcia Zaolzia przez Polskę (2 X 1938);</p> <p>– identyfikuje postaci: Joachima von Ribbentropa, Władysława Mołotowa, Józefa Becka;</p> <p>– wskazuje na mapie: Zaolzie, obszary, które na mocy paktu Ribbentrop-Mołotow miały przypaść III Rzeszy i ZSRS;</p> <p>– omawia postawę władz II Rzeczypospolitej wobec żądań niemieckich;</p>	<p>– charakteryzuje stosunki polsko-radzieckie i polsko-niemieckie w dwudziestoleciu międzywojennym;</p> <p>– wyjaśnia, w jakich okolicznościach nastąpiło włączenie Zaolzia do II Rzeczypospolitej;</p> <p>– wyjaśnia, jakie cele przyświecały polityce zagranicznej Wielkiej Brytanii i Francji wobec Polski w 1939 r.</p>	<p>– zna datę przemówienia sejmowego Józefa Becka (5 V 1939);</p> <p>– przedstawia przyczyny konfliktu polsko-czechosłowackiego o Zaolzie;</p> <p>– charakteryzuje relacje polsko-brytyjskie i polsko-francuskie w przededniu II wojny światowej;</p> <p>– wyjaśnia, jaki wpływ miały brytyjskie i francuskie gwarancje dla Polski na politykę Adolfa Hitlera;</p> <p>– wyjaśnia, jakie znaczenie dla Polski</p>	<p>– ocenia pozycję II Rzeczypospolitej na arenie międzynarodowej;</p> <p>– ocenia postawę rządu polskiego wobec problemu Zaolzia.</p>

				- wyjaśnia, jakie znaczenie dla Polski miało zawarcie paktu Ribbentrop- Mołotow.		miało zawarcie paktu Ribbentrop- Mołotow.	
--	--	--	--	---	--	---	--

Rozkład opracowany przez p. Lidę Leszczyńską, oparty na programie nauczania *Wczoraj i dziś* autorstwa Tomasza Maćkowskiego